

Cent anys de Les Escoles

Una exposició al Museu Terres de l'Ebre recorda i analitza l'evolució dels 100 anys d'educació pública a Amposta, des que es van inaugurar les escoles públiques

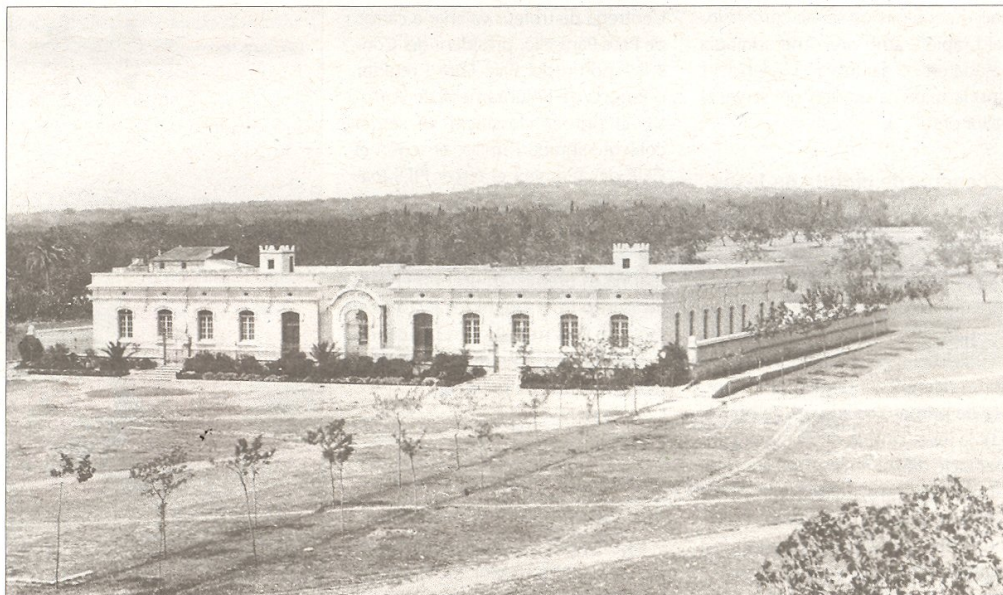
AMPOSTA V. Adell

Les parets del que avui dia és el Museu de les Terres de l'Ebre, a Amposta, amaguen la història de centenars d'alumnes i de senes de mestres, que durant 75 anys van omplir les aules d'aquest emblemàtic edifici de la capital del Montsià. El curs escolar 1913-1914 va començar l'activitat educativa en l'edifici conegut com Les Escoles, inaugurat només un any abans i que havia estat construït en un solar propietat de la Reial Companyia de Canalització. L'Ajuntament va finançar gran part de les 180.000 pessetes que va costar la construcció d'aquest equipament de grans dimensions.

Es van convertir, llavors, en les segones escoles graduades de les Terres de l'Ebre. O el que és el mateix, els alumnes estaven distribuïts en diferents aules segons l'edat i tenien un mestre per aula. En aquell primer curs escolar hi havia quatre graus (o cursos) de xiquets i quatre de xiquetes. Aquest va ser, de fet, un dels grans salts qualitius que va fer l'ensenyament públic amb la inauguració del nou edifici, del qual aquest curs escolar es compleixen 100 anys. Fins llavors, l'escola pública a Amposta havia estat instal·lada a les dependències de l'ajuntament i els mestres que hi havia podien arribar a tindre fins a 150 alumnes per classe matriculats.

Aquesta activitat educativa, però, va haver de ser compartida, durant els anys, per altres activitats municipals com per exemple l'Ajuntament (entre el 1950-1954) quan es va construir el nou edifici consistorial, l'Institut laboral (del 54 al 62) o la Fira Amposta (des del 64 fins al 71).

Aquests són alguns dels fets que recorda l'exposició fotogràfica que fa unes setmanes es va inaugurar al Museu de les Terres de l'Ebre i que explica no només la història de l'edifici que l'alberga, sinó també l'evolució de la vida a les aules i del sistema educatiu i tota l'evolució que ha viscut des de tombants del segle XIX fins a l'actualitat. Un dels fets que mostra és la implicació de l'Ajuntament en l'educació. Al final del segle XIX i principi del XX era qui es feia càrrec dels sous dels mestres i de tot allò relatiu al manteniment i funcionament de les escoles. Cap al 1850 pagava als mestres 2,5 pessetes al dia i també l'allotjament. Cap al 1901, els mestres cobraven 1.100

L'edifici de les escoles va tindre un pressupost de construcció, l'any 1912, de 180.000 pessetes. / CEDIDA

L'any 1977 hi ha una gran manifestació per la manca de places de l'escola pública

pessetes anuals. Només calia demostrar bona conducta i unes competències molt bàsiques per poder exercir de mestre.

Durant el primer terç de segle XX les coses canvien. La docència es professionalitza i es promouen l'escola laica, gratuïta i unificada, la coeducació i l'establiment de graus dins d'un cicle únic. Però tots els avenços introduïts durant la República es veuen truncats per la guerra civil i el posterior règim franquista, que es va caracteritzar pel dirigisme en l'ensenyament i la voluntat d'implantar un model d'acord amb la moral conservadora i els dogmes catòlics i falangistes.

PREDOMINI DE L'ESCOLA PRIVADA Fins a les acaballes de la dècada dels setanta, a Amposta, el 80 % dels alumnes seguien les classes a una de les escoles privades que hi havia al municipi. La resta anaven a l'escola pública. Aquesta proporció, però, va començar a capgirar-se al final d'aquesta dècada i l'escola pública es va saturar fins a tal punt que l'any 77 250 xiquets i xiquetes es van quedar sense plaça a l'escola pública. Els veïns van sortir al carrer

Fa cent anys, l'Ajuntament havia de fer-se càrrec dels sous dels mestres. /CEDIDA

per protestar. I aquesta és, de fet, la primera mobilització contra les polítiques de l'Ajuntament que viuen els carrers ampostins. El llavors alcalde Fàbregues, a punt d'acabar el seu mandat, va aconseguir calmar els ànims. I ho va fer anunciant que el 1979 es posaria en funcionament una nova escola pública, l'Agustí Barberà, que ja hi havia pactat una nova escola, el Soriano Montagut (en funcionament des del 1987) i l'arribada d'un nou institut.

L'any 1989, ja amb tres centres públics en funcionament més (l'Agustí Barberà, el Soriano Montagut i el Miquel Granell), les escoles públiques, ja en ple municipi i a la vora

del parc municipal i de la Clínica Arrossera, deixen de tindre alumnes a les aules. Anys abans, l'any 1984,

En 100 anys, Amposta ha passat de tindre d'1 centre a 6 i de 4 mestres a 155

quan ja s'havia desallotjat una part de l'edifici, ja s'havien iniciat les obres per transformar l'edifici en museu. I a partir de l'any 1989 es va començar a pensar en tot l'edifici per aquesta finalitat. ■